

Furs de 1358

VERSIÓ DE TREBALL a dia 26-6-2016
i per tant **susceptible de modificacions**, de la transcripció
dels Furs promulgats a les Corts de dit any

*****

Aquest document forma part del projecte general:

FURS DE VALÈNCIA (1238-1645)
Transcripció, traducció i estudi de tots els furs promulgats
per les Corts Valencianes al llarg de l'època foral

*****

GENERALITAT VALENCIANA
CONSELLERIA DE TRANSPARÈNCIA, RESPONSABILITAT SOCIAL,
PARTICIPACIÓ I COOPERACIÓ
(Direcció General de Responsabilitat Social i Foment de l'Autogovern)

UNIVERSITAT JAUME I
FACULTAT DE CIÈNCIES JURÍDIQUES I ECONÒMIQUES
(Àrea d'Història del Dret)

VALÈNCIA - CASTELLÓ

2016

Furs de 1358

Que la cort jutge e determen totes les qüestions segons forma de fur de València tant solament, sens al·legació de ley o decretal, o gloses de aquells, e que·ls advocats no les gosen al·legar

[1864]

[1] Com per ocasió de les entricacions les quals posen los iuristes en los pleys donan diverses enteniments als furs, fundan, enterpreten e declaran l'enteniment d'aquells per leys, decretals, e decrets o gloses d'aquells, sia donada gran matèria als litigants de longament pledeiar, per ço cobeeiants obviar a la longuea dels pleys, fen fur nou ordenam que la cort iutge e determen los pleys e qüestions que són e seran en lo regne de València, segons la forma de fur de València a la letra tansolament, sens alcuna al·legació o interpretació de leys de decretals o decrets, o sens gloses de aquells.

Entenem emperò e volem que per lo present fur no sia fet o engendrat preiudici alcú als privilegis, franqueses, libertats e immunitats als braces de la present cort o alcun d'aquells, ne a singulars persones de aquells, per nós o per nostres alts predecessors atorgats entro en lo present dia de huy, axí en general com en especials, ans romanguen en sa fermetat e valor, e de aquells los dits brasos e cascú de aquells, e·ls singulars de aquells se puxen alegrar, e aquells puxen al·legar e en prova traure-si e quan ben vist los serà, sens pena alcuna que per aquella al·legació, advocació o difinició, per vigor de aquells faedora no puxa ésser demanada o levada.

E en aquelles coses que fur no bastarà sia recorregut a sen natural de prohòmens, de consell de cascuna ciutat, vila, o loch del dit regne, on los dits pleys o qüestions seran. Volem emperò e declaram que nós ne nostre consell, ne·l governador o procurador, batle e lochtinents de aquells, e delegats nostres, e delegats e subdelegats de aquells, iutgen e determenen los pleys o qüestions que davant aquells seran o sincnaran per la forma desús declarada, açò enadit que là hon fur no abast, no sien tenguts demanar o haver consell de prohòmens de les dites ciutats, viles e lochs on los dits pleys o qüestions seran.

Sb. Exi.

Que·ls advocats en los plets o qüestions que·s menaran denant la cort, no gosen al·legar leys o decretals, o gloses de aquelles, sots pena de deu morabatins d'or

[1865]

[2] E per ço que les coses en lo precedent capítol contengudes pusquen sens difficultat ésser exeguides, ordenam e fem fur nou, que alcuna persona de qualsevol ley, estament o condició sia, no gos o presumesca advocan en pleys o qüestions que davant la cort se menaran, al·legar alcunes leys, decretals o decrets, o gloses d'aquells. E sy o

farà, que la cort no reeba aquelles, ans en continent faça esquinçar la escriptura en la qual les dites leys, decrets, o decretals, seran al·legades, e dictades, o posades.

E no res meyns, que·l advocat que ordenades les aurà, e la cort que les reebrà, e·l assessor de aquella, e lo notari del pleyt qui les registrarà, sien encorreguts cascú en pena de deu morabatins d'or, pagadors dels béns lurs e aplicadors, ço és la terça part al nostre fisch, e les dues parts romanents a la obra dels murs de cascuna ciutat, vila, o loch, on los transgressors del present fur habitaran.

E que les dites dues parts de les dites penes lo comú de les dites ciutats, viles, o lochs, no puxa remetre o lexar, ans si aquelles levades no aurà dins LX iorns après que notificat li serà per la part contra qui les dites leyes, decretals, o decrets o gloses d'aquells seran al·legades o al·legats, que nós o nostre fiscal, o lo senyor del loch on los dits transgressors del present fur habitaran, en lo dit cas puxen aver e levar les dites penes, e no als, per la dita rahó.

Entenem, emperò, e volem que per lo present fur no sia fet e engendrat preiudici alcun als privilegis, franquees, libertats e immunitats als braces de la present cort o alcun d'aquells, ne a singulars persones d'aquells per nós o per nostres alts predecessors atorgats entro en lo present dia de vuy, axí en general com en especial, ans romanguen en sa fermetat e valor e d'aquells los dits braces e cascú d'aquells e·ls singulars de aquells se puxen alegrar, e aquels puxen al·legar o en prova traure, si e quan ben vist los serà, sens pena alcuna, que per aquella al·legació, adjudicació o diffinitió, per vigor de aquells faedora no puxa ésser demanada o levada, volem encara e declaram que nós ne·l nostre consel, ne·l governador o procurador, batle, lochtinent de aquels delegats nostres et delegats et subdelegats de aquels sien tenguts d'observar lo present fur a la letra, segons que damunt és expressat, però que nós, nostre consel, ne·ls dits governador o procurador, ni batle ni loch tinents de aquells, ni lurs assessors, ni delegats nostres ni d'aquells, o subdelegats d'aquells, no puguen encórrer en la dita pena, mas aquella encórreguen tansolament l'avocat, el notari que seran transgressors del present fur, les quals sien demanades e levades e adquirides segons la forma damunt dita, e que d'aqueles no puga ésser feta remissió, segons que damunt és declarat.

Sb. Exi.

Com sia posada e reebuda excepció de carta de deute e de compra

[1866]

[3] Si excepció alcuna serà posada contra carta de deute, de venda, de censal, de violari o altra qualsevol obligatió mostrada en iuhí, aquella no sia reebuda si no·s mostra ab carta o altra scriptura pública, si donchs no serà exceptió de fals.

Sb. Exi.

Que·ls testaments, codicils, contractes o altres enantaments sien fets en romanç

[1867]

[4] Ordenam encara e fem fur nou, que tots testaments, codicils e altres derrereres volentats e tots e sengles contractes e altres obligacions, cartes e letres judicials syen feyts, scrits, ordenats e dictats en romanç, et sens alcuna *et cetera*.

Sb. Exi.

Que cascun puxa lexar tots sos béns a qui·s voldrà, exceptats generosos e sancts

[1868]

[5] Totes aquelles persones les quals poden fer testament o altra derrera volentat, puxen donar o lexar los lurs béns, en tot o en partida, en son testament, codicil o altra derrera volentat, a fills, filles, o altres persones, parents o estrayns, sens contrast e embarch de qualsevol altra persona, axí que no sien tengudes de donar o lexar lurs béns a fills o a filles, si n'auran, si fer no·u volran legítima o alcuna altra part de lurs béns, ans puxen fer de aquells totes lurs pròpies voluntats.

E gens per ço los dits fills, filles, parents, o altres qualsevol persones no puxen contradir o anul·lar lo dit testament, codicil, o altra derrera volentat, ans les coses en aquels contengudes sien exsigudes e complides segons que en aquells a la letra serà contengut e ordenat; en axí que·ls dits testaments, codicils o altres derrereres voluntats per alcuna manera, causa, o rahó, o per omissió de solemnitat, no puxen ésser anul·lats furs o privilegis contra açò faents, o dients en alcuna cosa no contrastants.

Declaram emperò e hordenam per lo present fur, que les dites persones les quals poden fer testament o altra derrera volentat, no puguen donar o lexar lurs béns en tot o en partida a persones generoses que no sien de fur de València.

Sb. Exi.

Del mudament del calendari

[1869]

[6] Con jasia que la incarnació de Nostre Senyor Ihesuchrist, en la qual en lo ventre virginal de la Verge nostra dona Santa Maria fon celat e cubert lo celestial concebiment del Fil de Déu entro al dia de la Nativitat del nostre Salvador, fos et sia primordi e començament de la salvatió de·l humanal linatge; et per aquesta rahó cascun ayn en la nostra cort se mudàs lo calenar lo dia de la dita incarnació; emperò per tal com en la Nativitat del Fill de Déu, en lo qual los sants àngels cantaren aquel imne angelical: <<Gloria in excelsis Deo. Et in terra pax hominibus bone voluntatis>>, aparech a·l humanal linatge la benignitat e humanitat de Déu nostre Salvador, nós per la gran devoció que havíem e havem en aquel dia de la santa Nativitat ja peça ha, per nostre conte ordenam en la nostra cort e en la nostra cancelleria e altres offitis de la nostra cort ésser perpètualment servador que en totes cartes públiques, letres e scriptures totes e sengles que de la nostra canceleria e dels altres offitis de la nostra cort exirien e·s farien en aquella o aquels fes aytal orde observat sobre·l calenar, ço és assaber que l'ayn de la Nativitat de Nostre Senyor començàs.

E lexades nones, idus e kalendes, continuan los lochs el nombre dels dies e·ls noms dels mesos, e·l ayn en e sots les quals fossen dades o fetes cascunes cartes públiques, cartes letres e escriptures.

E aquesta ordinació ladonchs manam servir en totes les corts de nostres officials de tots los regnes, comtats e terres nostres

E après per constitucions en Cathalunya, e per furs en lo regne d'Aragó, en corts generals la dita ordinació havem manada ésser perpetualment observada.

Emperamor d'açò en la present cort, per lo present fur ordenam que d'ací a avant en totes cartes públiques, cartes e letres e altres scriptures, totes e sengles autèntiques e públiques que·s faran en lo regne de València, començ l'ayn en què huy són, ço és de la Nativitat de Nostre Senyor M. CCC. L. VIII., e d'aquí avant en cascuna festa cascu ayn en la dita Nativitat, et lexades nones, idus e kalendes en les dites cartes públiques e altres cartes e letres, e scriptures, e totes e sengles autèntiques e públiques sien continuats los lochs, l'ayn, e nombre dels dies, e noms dels mesos, segons que damunt és contengut e declarat.

Sb. Exi.

De la pena posada contra aquells qui aportaran arneses o certes penes, los quals no tendran cavall e armes

[1870]

[7] Per tal que per diferència de les vestedures et dels arneses d'aquelles sien coneguts los hòmens d'onor e qui són aparellats ho s'aparellen ha aver honor, a bé e a defensió de la cosa pública e per raó d'aquells sien conegudes lurs mullers com comunament les mullers seguesquen en honor la condició dels marits, per lo present fur nou establiment e ordenam que alcun rich hom, cavaller, o generós, ciutadà o hom de vila o de loch del regne de València, de qual se vol ley o condició sia, no gos portar ni vayres, ni erminis, ni perles, ni pedres de preu fines ni fres en lurs vestedures ni en altres arreus de lurs caps, ni de lurs persones, ni gos vestir vestedures de drap d'aur ni de seda, ni la muller d'aquell, si donchs lo marit no té caval et armes.

E açò sots pena de perdre l'arnés e les vestidures, aplicadors la terça part al nostre fisch e les dues parts a la obra dels murs de cascuna ciutat, vila o loch on los transgressors del present fur habitaran. E que les dites dues parts de les dites penes lo comú de les dites ciutats, viles, o lochs, no puxen remetre o lexar, ans si aquelles levades no aurà dins LX dies après que notificat li serà a el serà cert los damunt dits ésser encorreguts en les dites penes que nós o·l nostre fiscal, o lo senyor del loch on los dits transgressors del present fur habitaran en lo dit cas puxen aver elevar les dites penes e no als per la dita rahó.

Sb. Exi.

Que sia feta inquisició per mer offici contra los corredors

[1871]

[8] Com per experiència de fet sia atrobat que alguns dels corredors de les ciutats, viles et lochs del regne de València fan e an fet en lur offici molts e diverses fraus, e sia dupte si contra aquells per mer offici pot ésser feyta inquisició o no, per ço ab lo present fur tol·len lo dit dubte ordenam que contra los dits corredors pugua ésser feta inquisició et inquisicions per mer offiti, alcun fur o provisió alcuna per les quals sia o fos vist a açò obviar en alcuna manera no contrestants.

Math. protho.

De revocació del fur de la Unió, que havia que·l offici de la Governació fos donat a cavaller de un scut

[1872]

[9] Per tal com l'alt infant en Ferrando, car frare nostre, marqués de Tortosa, senyor d'Albaraçí, és vengut a nostre servi e és aparellat e s'aparella de ben servir a nós a honor de la nostra corona e profit de la cosa nostra pública, per lo present fur revocam lo fur per nós fet ia temps ha passat, en cort general del regne de València, en lo qual establím que·l regimen de·l offici de la procuratió del regne de València e de·l exercici de la iuredicció a aquell offici pertanyent fos per tots temps comanat a cavaller d'un escut e espasa cint, lo qual cavaller fos heretat en regne de València, sens frau, e no pogués ésser comanat a alcun infant, comte, o baró, o a alcuna altra persona, per lo present fur nou ordenam que·l dit offici de procuratió e exercici d'aquell pugam comanar d'ací a avant al dit infant en Ferrando e a altres infants, comtes e barons, a nostra volentat, axí com lo podíem comabar abans que·l damunt dit fur fosfet, aquel fur no contrestant.

Sb. Exi.

